

אמונת חיים

גליון שבועי לתורה וחסידות שע"י מוסדות קראלי בארה"ק

גליון תקכב ♦ שנה יא ♦ תשפ"ג

שמיני עצרת - שמח"ת ♦ וזאת הברכה

דברי אלוקים חיים מרוך רבינו הגה"ק זיע"א

ביום השמיני עצרת תהיה לכם כל מלאכת עבודה לא

תעשו (במדבר כ"ט, ל"ה)
ראיה ממקרא זה ששמיני רגל בפני עצמו איתא כאן במדרש הגדול, ביום השמיני. אמר ר' יוחנן, השמיני רגל בפני עצמו. אמר ר' אבון בכולן כתיב וביום וכאן כתיב ביום מכאן שהוא רגל בפני עצמו ע"כ.

פירוש, דבכל ימי חג הסוכות נאמר בתורה וביום בוא"ו וכאן בלא וא"ו אלא ביום השמיני, שמע מינה דאינו שייך לימים שלפניו אלא בפני עצמו הוא. ומקור מימרא זו בירושלמי (סוכה פ"ה ה"ז ושם נזכר מאמר זה מר' אבון בשם ר' אחא) גם בבבלי (סוכה מז, א) איתא כעין זה, דאמר רבי יוחנן אומרים זמן בשמיני של חג ואין אומרים זמן בשביעי של פסח. ואמר רב נחמן בר יצחק דטעמו של רבי יוחנן, דהכא כתיב ביום התם כתיב וביום. ופירש"י כל ימות החג כתיב וביום, ובשמיני כתיב ביום, הרי שחלוק הוא מהם ואינו מוסיף על הראשונים ע"כ.

ואכן בשביעי של פסח נאמר (כ"ח, כ"ה) וביום השביעי מקרא קודש יהיה לכם בוא"ו, כי אינו רגל בפני עצמו אלא חג שני של פסח הוא. ויתכן לפרש שזהו ה'התם' דאמר רב נחמן, דהיינו חלוק 'שמיני עצרת' משביעי של פסח, כי רק בו נאמר ביום, הרי שרק הוא חלוק מהימים שלפניו.

ועיקר דין זה מבואר בגמרא (סוכה מח, א) שמיני רגל בפני עצמו הוא לענין פז"ר קש"ב. פייס בפני עצמו. זמן בפני עצמו. רגל בפני עצמו. קרבן בפני עצמו. שירה בפני עצמו. ברכה בפני עצמו, ע"ש.

אמרו חז"ל (ראש השנה ד:): "שמיני רגל בפני עצמו לענין פז"ר קש"ב" (סימן זה בא להזכיר שיש שישה דינים "פיס, זמן, רגל, קרבן, שיר, ברכה", שבהם נבדל חג שמיני עצרת מחג הסוכות.

אבל הרה"ק רבי שלום מבעלזא זי"ע "אמר, דרמז יש כאן בדברי הגמרא "שמיני עצרת רגל בפני עצמו" לענין פז"ר קש"ב" שביום שמיני עצרת, כל התפילות שהיו "פזורות" ולא נתקבלו עדיין בשמים, ביום זה הקב"ה מקבל אותם ו"מקשיב" אליהם...

כן מבאר הרה"ק ה'בית אברהם' זיע"א: בשמיני עצרת חייב כל יהודי להסתכל בפני עצמו, אחרי ימים כל כך קדושים איך נראים הפנים שלו... (וואס פאר א פנים ער האט...) ולראות לאילו דרגות הוא הגיע במהלך הימים הנוראים וחג הסוכות ולשמר זאת כל השנה.

זהו שאומר ה'בן איש חי' זיע"א על הפסוק: 'מכף רגל ועד ראש אין בו מתום'. 'כף רגל' זהו 'שמחת תורה' שהוא סוף הרגל. ו'ראש' זהו 'ראש השנה' ובין לבין 'אין בו מתום'.

'זהו שאומר דוד המלך' 'לכו בנים שמעו לי יראת ה' אלמדכם' 'היה לו לומר 'בואו בנים' ולא 'לכו'? אלא המדד כמה חינוך ספגו הבנים מאביהם יהיה רק כשהם ילכו מאביהם... ואז אפשר יהיה לראות אם אכן 'יראת ה' אלמדכם' או לא ...

דברות קודש מרוך רבינו עט"ר שליט"א

הנה בכל החגים אנו מזכירים את המילה "חג" לפני שקוראים בשם החג "חג המצות הזה זמן חרותינו, חג השבועות הזה זמן מתן תורתנו" "חג הסוכות הזה". רק בשמיני עצרת אנחנו אומרים: "שמיני חג העצרת". וצריך להבין במה נשתנה "שמיני עצרת" מכל החגים

אמנם הט"ז כתב שלא לומר יום חג שמיני עצרת הזה, דסבירא ליה, כי בכך משמע שהוא חג בפני עצמו אלא יש לומר יום שמיני העצרת חג הזה לרמז שאינו חג בפני עצמו אלא מחמת הסוכות שהוא שמיני לו, ונקרא עצרת של חג דהיינו הטפל לחג. והביא שכן דעת מהרש"ל בתשובה (סוף סי' ס"ד). וכן מובא במהרי"ל (נב, ב) שמכח סברא זו כתב שלא לומר חג שמע"צ, ע"ש.

ובדרך דרוש מבאר הרה"ק רבי מאיר יחיאל מאוסטרובצה זי"ע כי בכל הרגלים, מאורע שארע הוא הגורם והסיבה לחג, אנו חוגגים את חג הפסח על שום יציאת מצרים. אנחנו חוגגים את חג הסוכות על שום כי בסוכות הושבתי את בני ישראל, וחג השבועות נחגג משום שנתנה בו תורה. לעומת זאת שמיני עצרת אינו נחגג משום מאורע שקרה. בשמיני עצרת הקב"ה עוצר אותנו ליום נוסף כי קשה עליו פרדתנו.

בשבעת ימי הסוכות שמשו חול וקודש בערבוביה - הקרבנו את שבעים הפרים כנגד שבעים האומות, וגם להם היה חלק בחג.

ביום שמיני עצרת תהיה "לכם" ולא להם, חג זה נועד רק לקב"ה ולישראל עמו. אנו נעצרים אצל הקב"ה לעוד יום ושמיים שמחה גדולה ועצומה להיות בקרבתו ית' וליהנות מזיו שכנתו. על כך אומרים שמיני חג העצרת הזה.

ומסביר הרה"ק בעל הבאר משה מקח"ניץ זי"ע - דהנה ידוע, הגם שבהושענא רבה יוצאין הפתקין, עם כל זאת עדיין הם נעצרים עד שמיני עצרת, ועוד נותנים זמן לאדם שישבו בתשובה, ויקבל עליו עול מלכותו יתברך עול מלכות שמים שלימה.

זהו "ביום השמיני עצרת תהיה" - שיהיה עוד עצרת דהיינו מעצור ועיכוב להגזרין והפתקין, "לכם" - אותיות מלך, שעוד נותנים לאדם זמן עד שמיני עצרת לקבל עליו מלכות שמים, ולשוב בתשובה לפניו יתברך. ואמר הרה"ק רבי מנחם מנדל מקוצק זי"ע על הפסוק "אז איתם ונקיתי מפשע רב" (תהילים יט, יד) - "אז" עולה למניין ח', הוא שמיני עצרת, כלומר שבשמיני עצרת "נקיתי מפשע רב".

ואילו הרה"ק רבי מנחם מנדל מוארקא זי"ע אמר: אנחנו עברנו כזה ראש השנה שהוא יום הדין הנורא, וכזה יום כיפור קדוש, ואחריו נכנסנו לסוכה ואנחנו בשמחה, אומר לנו הקב"ה - "אם לא תהיו שוטים אראה לכם עוד יותר טוב!" זה הוא - "שמיני עצרת", ואסמכתא לכך ניתן לראות ממה שכתוב בתורה (שמות יג, כ) "ויסעו מסוכות ויחנו באיתם" - אחרי שנוסעים מסוכות, חונים ב"איתם", שרומז ל"אז איתם ונקיתי מפשע רב כנ"ל.

(מתוך דרשה בביהמ"ד "לב יצחק" באשדוד)

פניני חיים

עובדות חיים

והיית אך שמח (דברים טז, טו) "אך לרבות ליל יו"ט האחרון של חג" (סוכה מח, א) יש לתמוה, והלא 'אך' מיעוט הוא בכל מקום, ואיך בא כאן לרבות? ויש ליישב על פי דברי המדרש שעיקר מצות השמחה בשמיני עצרת היא לשמוח בה', והנה אם האדם לא יעשה גבול לשמחתו בשבעה ימי החג ויאכל וישתה יותר מדי, לא יהיה ביכלתו לשמוח שמחה שלימה בשמיני עצרת, כמו שמצינו שבערב שבת או בערב יום טוב ימעט באכילה כדי שיאכל בשבת לתיאבון. על כן צריך האדם לשמוח בימי החג במי דה ברורה כדי שיוכל לקיים את מצות שמיני עצרת כראוי. זהו מה שכתוב "והיית אך שמח", דהיינו שמיעוט השמחה בשבעת ימי החג הוא כדי שיוכל לשמוח אחר כך בשמיני עצרת שמחה שלימה.

(דעת סופר)

פרשת וזאת הברכה

מימינו אש דת למו" (לג, ב)

אש דת שהייתה כתובה מאז לפניו באש שחורה על גבי אש לבנה (רש"י) יש להבין מהי אש שחורה ואש לבנה. הנה בגמרא ביומא דרשו חז"ל דהתורה היא כמו סם, זכה נעשית לו סם חיים, לא זכה נעשית לו סם המות. ביאר בזה בעל חובת הלבבות דמשום כך נמשלה התורה לאש משום דיש בה את שתי הבחינות שיש באש, מצד אחד היא מאירה ומחממת, אולם מאידך גיסא שורפת היא את מי שלא נזהר בה. זהו שרמז רש"י דאמר "אש שחורה על גבי אש לבנה" דהתורה ביסודה היא אש לבנה המסמלת הצלחה לעוסק בה ועץ חיים לעושיה, אולם יש בה גם בחינה של אש שחורה והיא למי שלא הולך בדרכה ובנתיבותיה.

(כתב סופר)

ועזר מצריו תהיה. (לג, ז) אפשר לומר דהכונה הוא דיודע דגם היצה"ר הוא מלאך עושה רצון הבורא שלכך נברא כדי להסית, אם כן מן היצר הרע בעצמו יכולין ללמוד שמחויבים לשמוע בקול ה', שהוא היצר הרע שמסית הוא ג"כ אך ורק כדי למלאות רצון הבורא, וזהו ועזר מצריו תהיה מן היצר בעצמו תהיה עזר.

(אהבת ישראל)

שמח זבולון בצאתך. (לג, יח) אמר הרה"ק רבי יחזקאל מקאמיר זי"ע שמחה היא עצה לפרנסה כמו"ש (דברים לג) שמח זבולון בצאתך פירש"י הצלח בצאתך לסחורה. למה הוציא הכתוב הצלחה בלשון שמחה, ולא עוד דכתיב שמחה עוד לפני שהתחיל בעסק כי בדרך כלל אחרי שעסק יכול ד לשמוח אלא ע"י השמחה יהי' לו הצלחה עכ"ל. ובזה יובן על והיית אך שמח תרגם יונתן ברם חדון באצלחותא, היינו ע"י החדוה יהיה לו הצלחה וכאמור.

(אמרי שאול)

אשריך ישראל מי כמוך עם נושא וכו'. (לג, כט) הענין הוא דאסור להתגאות, רק זה מותר שלא לירא משום דבר, להתגאות שיש לו פטרון אביו שבשמים, ואפשר על זה רמזו חז"ל (סוטה ה.) שמיני שבשמינית מותר, ועל ידי זה הורג הקליפות. וזהו שאמר אשריך ישראל מי כמוך עם נושע כו' ואשר חרב גאותך, רצה לומר דזה הגאווה שאתה יודע שהשי"ת מגן עזרך, הוא לך חרב, שעל ידי זה תהרוג אותם, ואתה על במותינו תדרוך, כלומר על ידי גאווה שלך, הקליפות שמכונה בשם במה (פרדס רמונים שער כג ערך במות), לשון גבהות, תדרוך, דעל ידי גאותם תהרוג אותם, דהם מתגאים בעצמם ולא בהשם יתברך. (קדושת לוי)

ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אשר ידעו ה' פנים אל פנים. (לד, י) מהו "ולא קם", היה לו לכתוב 'ולא יקום' נביא בישראל כמשה'. אלא, אחת ממעלות משה רבינו על כל שאר הנביאים היתה, שכל הנביאים נפלו בהגלות אליהם הקב"ה, ואילו משה היה עומד שעה שה' דיבר עמו פנים בפנים. זהו שאמר הכתוב "ולא קם עוד נביא בישראל וגו'", כלומר, שלא יהיה עוד כמשה רבינו אשר ידעו ה' פנים בפנים, והוא "קם" ולא נפל, כי הם כן נפלו על פניהם.

(הגה"ק האלוקי רבי שמשון מאוסטרופולי זי"ע)

'שמיני רגל בפני עצמו' (סוכה מח)

מספרים על הרה"ק הדברי יואל מסאטמאר זי"ע שסבל מייסורים נוראים ברגליו, והזהירוהו הרופאים שלא ירקוד בשמיני עצרת ושמחת תורה. אך לא שמע לציווי הרופאים, ואמר בדרך צחות, 'שמיני רגל בפני עצמו' (סוכה מח) דהיינו, בימים אלו יש רגליים אחרות. וידוע לפלא עבודת ההקפות אצל הרה"ק הנ"ל, ואירע פעם שהיה דם שותת ויורד, וכששאלו אותו איך יוכל לרקוד למחר במצב זה. ענה שהרה"ק ר' מענדעל'ע מרימאנוב זי"ע, היה רגיל לומר בזה"ל, 'פיסעלעך הייבסט ענק, לכבוד די הייליגע תורה, עס וועט נאך קומען די צייט וואס עטץ וועט שוין רוען אין רוען' [רגלים, תרימו עצמכם לכבוד התורה הקדושה, עוד יגיע הזמן שתנוחו ותנוחו], עבלה"ק.

ישועות לכבוד התורה

פעם אחת בשמחת תורה, בבית מדרשו של ה'ישמח ישראל' מאלכסנדר, רקד אחד הנוכחים בדרך חריגה, הוא לא פסק לרגע מלרקוד, והניף את ידיו ורגליו בתנועות נמרצות, עד שכמה מהנוכחים הביטו בו בחיך, כפי שמביטים באדם שאינו שפוי לגמרי. הגיב הרה"ק, על מיכל, בת שאול, שלעגה לריקודיו של דוד המלך לכבוד התורה, נאמר שלא היה לה ילד עד יום מותה, והרי חז"ל אמרו שמידה טובה מרובה ממידת פורענות, לכן היהודי הזה, שמבזה את עצמו לכבוד התורה – בטוח אני שיהיה לו ילד בקרוב. ואכן, האיש הזה היה חשך ילדים, ובאותה שנה נולד לו בן.

רפואת הבת

בתו של הצדיק רבי מאיר מפרמישלאן זצ"ל חלתה בחג הסוכות, וכשהגיע יום שמחת תורה הייתה ממש על ערש דוי, ל"ע. כאשר שמח הצדיק בשעת ההקפות כמנהגו, נכנסו אליו החסידים וביקשו שיטכס עצה בדבר ישועה ורחמים לבתו. נכנס הצדיק לחדרה וראה שהיא בדקות האחרונות לחייה. נשא עיניו למרום ואמר: "ריבונו של עולם, ציווית לתקוע בראש השנה ומאיר תקע, ציווית להתענות ביום הכיפורים ומאיר התענה, ציווית לשבת בסוכה בחג - ומאיר ישב, ציווית לשמוח בשמחת תורה - ומאיר שמח. והנה, עשית את בתו של מאיר חולה מאוד ומאיר צריך לקבל את הדבר בשמחה, כי 'חייב אדם לברך על הרעה בשם שמברך על הטובה'. ולכן מקבל מאיר גם את זאת בשמחה, אולם רבש"ע! הרי הלכה מפורשת היא 'אין מערבין שמחה בשמחה...' מיד החלה החולה להזיע ונתרפא.

חסד בהקפה

מעשה שהיה עם הגה"ח ר' יוסל קאז'ליק זצ"ל בשנים שעדיין היה דר בזוועהיל, באמצע יום שמיני עצרת – שמחת תורה, פשטה השמועה שצבאם של הרוסיים הגיעו אל תוככי זוועהיל, ובין אנשי הצבא היו הרבה יהודים, והללו לא אכלו ולא שתו כדבעי. תיכף פנה רבי שלומק'ע אל ר' יוסל ואמר לו, קח עמך שק ועבור בכל בתי העיר לאסוף דברי מאכל עבור החיילים היהודים. אמר לו ר' יוסל מיד אחר ה'הקפות' אעשה כדברי הרב, אך רבי שלומק'ע לא הסכים לו ואמר – התורה הקדושה תגיל ותשמח גם מבלעדי השתתפותך בהקפות, ואילו לאנשי הצבא היהודים אין מה לאכול להשיב נפשם. מיד עשה ר' יוסל כציווי הרב, משחזר ר' יוסל לבית המדרש ובידו שק מלא עד גדותיו בדברי מאכל שתרמו בני העיר לצרכם של אותם יהודים, אורו פני רבי שלומק'ע, מיהר ולקח את השק, הניחו על כתפיו והחל לרקוד עם השק הקפות סביב הבימה. כי כל כך היה חשוב ונכבד אצלו כבודם של בני ישראל, והדאגה לצרכיהם.

האם שרי להתעמל לצורך בריאות, מצד ביטול תורה

כמו שנהג זקננו הרה"צ רבי מנחם מענדל וועג זצ"ל מנקיי הדעת דעיה"ק טבריה ת"ו, דדרכו היה משעת ארבע לפנות בוקר, בעת שעוד עוטף מעיל תנומה את טבריה, ורק בבית אחד כבר עלה האור, בעוד שעות אחדות עומד רבי מנחם מענדל להתייבב לאותה 'פגישה בין המתפלל לאלוקיו' – כהגדרת רבי אברהם בן הרמב"ם (פר' ויצא). מהלך אילך ואילך מפינה לפינה, מתחיל להחם תנור נשמתו בגחלי קודש היוצאים מפיו בלהט. יודע ומבין היטב מה טביו של עולם שהוא חי בו, מכיר את יצרו לפני ולפנים, כבר שיברו וכיתתו בחייו עד דק, משום כך מעולם לא יתבצר בעמדת מגן ויסתפק בכך, יקום מיוזמתו ויצא להלום על מחנה האויב בכל הכוחות. תיכף בהשכימו יתחמש בכוחות הקדושה הגנוזים בקרבו, יזרים בגידיו דם יהודי רותח שיפעפע בו משחרית עד ערבית, כך יצא לקראת יומו. שוב מתיישב וממשיך להתכונן לקראת התפילה.

בחוף כבר מנצנץ השחר, המתח הפנימי של רבי מנדל גואה בו, עוד קט אמור הוא לגשת אל התפילה, לבוא עד המלך, ולבו טרם כובס בו כבורית. נגש אל קופת הצדקה, לקיים בעצמו 'בצדק אחזה פניך בהקיץ תמונתך' [כדוהבא בש"ע או"ח (סימן צ"ב ס"ו)] ובשו"ע יו"ד (סימן רמ"ט ס"ד), וראה מה שכתבנו בספר בירורי חיים (ח"ד עמ' תה-תו) בזה, סדר מיוחד לו מידי בוקר לקשר עצמו בכוח הצדקה לכל הטוב, מעניק כמה פרוטות עבור עצמו, עבור בני המשפחה, משלשל אל הקופה מתת ידו לזכות רבותיו הק', מזכיר באהבה את הידידים, לאחר מכן יוצא בלאט לעבר בית הכנסת. ניצב בפאתי המנין הראשון, ואינו מתפלל עמם, רק עונה אמן בדחילו, מטה אזנו לקדיש קדושה וברכו, שומע קריאת התורה ותוך כדי כך מכין עצמו לקראת תפילתו שלו.

שב מן המקוה, במרוצה הוא עושה את דרכו, אף אל התפקיד הגדול המחכה לו בבי כנישתא, אל הייעוד הנכסף למלל גבורות ה'. פותח באמירת הקרבנות, מדרפך מידי דקות אל דפים שגזו בין דפי הסידור, בהם צופף בכתב ידו רמזי אמרות קודש שונות שראה בהם חלק בלתי נפרד מן התפילה. מעמיק בהם ונסער, מתרומם ומתהלך אחוז שרעפים, ומפיו הם יוצאים, דיבורי הקודש כלפידי אש בוערים.

מתעטף בטלית, מתעטר בתפילין, כמעט יתרצה ויפתח בתפילה אלא שאינו מסוגל להמשיך, נפשו מזדקקת נוראות, רבי מענדל' וייטבעסקער זיע"א אמר 'שניגש לתפילתו כמוכה שחין הרוצה להיכנס בהיכל המלך ודוחפים אותו חוצה. שוב ניגש ושוב מגרשים אותו'. רגע כמימרא ורבי מענדל וועג זצ"ל גובר על כל המעכבים ומזדחל עד לכסא הכבוד, כמו נאחז שם באושר ותיכף פותח בקול גדול, פונה נרגשות לכל אבריו וגידיו וקורא הודו לה', קראו בשמו, הודיעו בעמים עלילותיו...

מה מאוד נאוו דברי הרמב"ם על המתפלל, מהם מצטיירת להפליא תפילתו של רבי מענדל זצ"ל הפונה אל השם יתברך, מתענג בלבו ובשפתיו, ידיו פרושות, כלי דבורו הוגים ומדברים, ויתר חלקיו חרדים ונרעדים וכו', מתדבק, מכן עצמו, מתחנן, כורע ומשתחוה ובוכה לפי שהוא לפני מלך גדול ונורא ע"כ.

מתמשכת תפילתו ארוכות, כשלוש שעות, ממלאה את חלל בית הכנסת מצד אל צד. תיבות התפילה בוקעות ועולות הימנו, שוטפות את כולו, נפשו מתבוססת ביזע עמל התפילה. 'גיעה, זה סוד תפילתו, לא באה תפילה כוז מאליה, הרבה עמל הושקע בה. חסידים ואנשי מעשה באים לפעמים חרש חרש להחיות נפשם מן הסער הגדול. לראות במו עיניהם.

יש והרה"ק רבי מאטיל סלונימער בא ונעצר אחורי רבי מענדל, נרתק לשמוע אל הגניחה ואל התפילה. מפטיר ואומר פעם 'התפילה שלו מקובלת בשמים'.

גם הצדיק רבי אהר"ה בעל שומרי אמונים בביקורו בטבריה, בא לחזות במו עינים בפלא הגדול הזה. עוד מאזינים באים להחיות את רוחם, ואין רבי מענדל יודע, נתון כלו בכבשונה של תפילה.

הסתפק ידידי הגאון הנפלא רבי יעקב אהרן סקוצילס שליט"א, מח"ס "אוהל יעקב" ושא"ס נכבדים, האם שרי להתעמל לצורך בריאות, מצד ביטול תורה. וכמו"כ באם שרי קודם התפילה.

והשיב לו הגאון הנפלא רבי חיים שלום הלוי סגל שליט"א, מח"ס "בירורי חיים" ושא"ס נכבדים, זה לשונו: אופן השאלה: תלמיד חכם שהרופא אמר לו שצריך לשמור על בריאותו להוריד ממשקלו, ולכן טוב יעשה שילך ויצעד צעדה, או ירכב באופניים ברחובה של עיר. וחושש על זמנו מצד ביטול תורה, וכן על בזיון כבוד התורה.

תשובה: (א) כתב הרמב"ם (דעות פ"ד ה"א) בזה"ל, הואיל והיות הגוף בריא מדרכי ה' הוא, שהרי אי אפשר שיבין או ידע והוא חולה, צריך אדם להרחיק עצמו מדברים המאבדו את הגוף, 'ולהנהיג עצמו בדברים המברים המחלימים' ע"כ, וכיוב"ז (שם פ"ג ה"ג)... אלא ישים על לבו שיהא גופו שלם חזק כדי שתהיה נפשו ישרה לדעת את ה', שאי אפשר שיבין ויסתכל בחכמות והוא חולה או אחד מאבריו כואב ע"כ, והדברים מדברים בעד עצמן, חשיבות הדבר שיהא אדם בריא בגופו ובנפשו.

וא"כ בנד"ד, ראשית כל דבר הרי יכול אף בזמן ההתעמלות עצמו, לחשוב בלימוד, ואם הולך עם חבר יכול לדבר עמו בלימוד, והנני מכיר הרבה דעבדי הכי ועלתה בידם הני תרתי.

ואף אם לא עלתה בידו למיעבד תרווייהו בחדא מחתא - הן ההתעמלות והן להרהר בתורה הק', אזי פעמים שביטולה זהו קיומה הן לשעה והן לדורות, שההליכה והצעדה משחררת לחצים ומתחים, ואזי יוכל אח"כ להרבות חיילים לתורה ביתר שאת הן בכמות והן באיכות.

וכבר כתב מרן החזון איש בלשונו הזהב והמזוקק באגרותיו - בקובץ אגרות (ח"א אגרת לה), ז"ל מכתבך הגיעני, דע לך יקירי שאין כאן לא חטא ולא אשמה, רק מחוקי הטבע להתעיף, ואין ראוי לזלזל בחוקי הטבע, כי מה שאנו קורין טבע, המכוון בזה רצון היותר מתמיד של המהווה כל היות יתברך, ולכן חובתך להפסיק לימודך לגמרי על משך שתי שבועות, ותרבה בכלכלה ומזון מבריא, ולהוסיף על השינה והטיול ועוד מעניני הבטלה, ואולי נכון שתבוא הנה לימים אחדים וכו' עד שתחליף כוח וכו'. נא להודיעני תכף אם הנך ממלא עצתי, למען תנוח דעתי וכו'. מאוד התענגתי על דבריך בדברי תורה, המראים את עושר נשמתך באור התורה, אבל אין רצוני להיכנס עתה בעיונם, כי טובה עתה לפניך המנוחה ע"כ. הרי לן חשיבות ענין הטיול והבטלה.

אין לתלמיד חכם לרכוב על אופניים בריש גלי (ב) וע"ד רכיבה על אופניים לתלמיד חכם, ודאי ברירא ופשיטא דאין לתלמיד חכם לעשות דברים שאינם מקובלים בסביבתו ובקהילתו, ומשום כבוד התורה. ומ"מ במקום שאין מכירים ויודעים עליו, אין סיבה לאסור.

קודם התפילה אינו הזמן המתאים לילך לצעדות ולהתעמל (ג) וע"ד קודם התפילה, נראה לענ"ד מצד ההרגש, שאין זה הזמן הנכון והמתאים לילך לצעדות ולהתעמל קודם התפילה, ובפרט בדבר שיש בו שהייה מרובה, וכ"ש בדבר שנעשה בקרית חוצות, אלא קודם התפילה צריך להתכונן כדבעי דהולך לעמוד לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה. וע"ע בספר פסקי תשובות (סימן פט הערה קצ עמ' תרעא) בזה.

העולה מן הדברים: [א] ודאי פשיטא וברירא דיש לתלמיד חכם ליקח מזמנו למען מטרת בריאותו השלימה.

[ב] ואין לת"ח לרכוב על אופניים, בגוונא שאין הדבר מקובל בסביבתו ובקהילתו.

[ג] קודם התפילה אינו הזמן המתאים לילך לצעדות ולהתעמל. עכ"ל.

נעימות החיים

משלי חיים

תמצית השמחה

מסופר כי פעם בשמיני עצרת נכנס יהודי פשוט אל הגה"ק בעל ה"תניא" וביקשו להסביר לו במילים פשוטות מה עניינו של שמיני עצרת באופן שגם הוא יבין. הרהר הרבי רגע, העביר ידו על מצחו ואמר: "שמיני עצרת הוא כמו תמצית מרוכזת שרוקחים בצלוחית קטנה, ואחר נוטלים ממנה כמה טיפות, מערבבים אותה במים ורוקחים בכמויות גדולות יותר. כך שמיני עצרת הוא תמצית השמחה של כל השנה, וממנו נמשכת השמחה לכל ימות השנה"

סיפר כ"ק אדמו"ר גאב"ד נאראל זצ"ל, שפעם הייתה חבורת חסידים ממדינת רוסיה שבהם לצד קדשו של הרה"ק מהר"ש מבעלזא זי"ע בחודש תשרי, במוצאי שמחת תורה נכנסו אל הקודש, ושאלו את רבם, איך אפשר לעבור מימים נעלים אלו אל הכפור הרוסי תרתי משמע, בגשמיות וברוחניות.

פתח הרה"ק וסיפר להם על חכמי חלם, שהתאספו לטכס עצה איך להחזיק את השמש שלא תשקע כדי שלא ישלש הקור בשעות הלילה, בסוף נמנו וגמרו להניח סירים גדולים בתוך מי הים והם יעכבו את השמש מלשקוע בשעות הערב, וכך עשו, אולם מה רבה הייתה אכזבתם כאשר ראו בלילה שעולם כמנהגו נוהג, והחמה שקעה כמו בשאר הימים, וכאשר בדקו מה קרה עם הסירים ראו שהם מלאים קרח, כי הוקפאו מן הקור, היה שם 'חכם' אחד שטען שבוודאי ירדה השמש אל תוך החבית מתחת לקרח ואם ישברו את הקרח ימצאו שם את קרני אור השמש גם באישון לילה ואפילה, דבריו מצאו חן בעיני האחרים וכולם נטלו קרדומים וכלי עבודה כדי לשבור את הקרח, והנה כבר אמרו (גיטין 20): 'גדולה מלאכה שמחמת את בעליה', והכי נמי על ידי עבודתם ועמלם התחממו עצמותיהם הקפואות...

ובזה התכוון הרה"ק לומר לחסידים, שכדי להחזיק את אורות החג ולצאת מקודש לחול, צריך לצאת למלחמת מצוה ולעמול קשה נגד היצר הרע וגונדא דיליה

קול קראלי

עדכונים ♦ שיחות ♦ דרשות ♦ ניגונים

ממך רבינו הגה"ק זי"ע ויבלט"א מרן רבינו עט"ר שליט"א

074-7962278

שמעו ותחי נפשכם

לכאורה, הרי קבלת התורה הייתה בחג השבועות שהוא בחודש סיון, ואם כן "שמחת התורה" צריכה הייתה להיות ביום קבלת התורה ולא ביום סיום התורה, שהרי מנהגו של עולם להודות לנותן המתנה בשעת קבלת המתנה ולא לאחר גמר ההנאה מהמתנה? והסביר המגיד מדובנא על פי משל: למלך שהיתה לו בת יחידה והגיע זמנה להינשא, ביקשה הבת מאביה לחפש לה חתן, בן למשפחה פשוטה כדי שלא יתגאה עליה, ובעיקר שיהיה מחונן במידות טובות, באין ברירה הסכים אביה לדבריה ושלח את עבדו לחפש חתן "פשוט" כפי רצון הבת. לא ארכו הימים ונזדמנו עבדי המלך לכפר נדח, ומולם ניצב נער יפה תואר ומחלל בחליל, לאחר שיחה קצרה עמו, נמנו ונגמרו ביניהם כי הוא אשר יתאים לבת המלך, עקב מדותיו הטובות והנעלות. ביקשו עבדי המלך מהבחור לבא עמם לארמון המלך כי דבר סתר יש למלך לדבר עם הבחור, נאות הבחור לדבריהם, וכשהגיעו לארמון המלך ניגשו עבדיו ואמרו: "אדוני המלך, סבורים אנו שאמנם מצאנו חתן לבתך לפי טעמה". ציווה המלך להכניס את הבחור לארמונו, לאחר שיחה קצרה עמו התפעל המלך מאד מנועם מדותיו ומענונותו הנדירה, והציע לו את בתו לאשה... לא האמין הבחור למשמע אוזניו, "אדוני המלך מה אני ומה חיי כי אזכה להיות חתן?" תמה הבחור, ואמנם קבעו את מועד החתונה, וזכה הנער הכפרי להיות חתן המלך, וחייהם היו בטוב ובנעימים. כעבור למעלה משנה מזמן החתונה, ניגש החתן למלך ואמר לו: "אדוני המלך ברצוני לשאת את בתך לאשה", חשב המלך כי החתן חומד לצון שהרי זה למעלה משנה שנשוי הוא עם בתו, אולם הסביר לו החתן את פשר דבריו, וכך אמר: "בשעת החופה כשכולם שמחו ורקדו, אני בתוך לבי נעצבתי וחשבתי מה ראה המלך לתת את בתו לנער כפרי, והרי מטבע הדבר שישא בתו לחתן שהוא בן מלכים ורוזנים, אין זה, אלא שבוודאי הכלה פגועה בגופה או בנפשה, ולא מצא המלך "קליינט" טוב יותר ממני, ולכן שמחתי לא הייתה שלמה, אולם לאחר שחי אנכי שנה שלמה ונוכחתי לדעת כי בתך היא כלילת המידות והמעלות, ובריאה בגופה ונפשה, ברצוני כעת לשמוח ולשחזר את יום החופה כי עתה שמחתי שלמה...". התרגש המלך מדברי חתנו והוסיף אהבה על אהבתו...

והנמשל, כשקיבלו ישראל התורה שמחתם לא הייתה שלמה, וחשבו בלבם מדוע דווקא בנו בחר הקב"ה לתת את התורה שהשתעשע עמה תתקע"ד דורות לפני בריאת העולם ולא למלאכים ושרפים, אין זה אלא מכיוון שיש בתורה חוקים ומשפטים משונים, מגבלות שאי אפשר לעמוד בהן, אולם לאחר שסיימו את כל התורה ונוכחו לדעת כי "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום", והתורה מתוקה מדבש ונופת צופים, ע"כ שמחים ועושים "שמחת תורה" כי עתה השמחה שלמה ואמתית. לאור הדברים הנ"ל מה מאד יש להצטער שיש אנשים שונים שמחמת חסרון ידיעה חושבים לתומם שאין ביכולתם "להסתדר" עם חוקי התורה, אולם לכשיתקרבו לתורה, יבינו וישכילו כי לא ניתן בשום פנים ואופן להסתדר מבלי התורה...

לזכר עולם יהיה צדיק

הגה"ק משה זי"ע
בן הרה"צ שמואל זי"ע
בעל החתם סופר
נלב"ע כ"ה בתשרי ה'ת"ר
ת. נ. צ. ב. ה.

לזכר עולם יהיה צדיק

אדונינו מורינו ורבינו
הגה"צ אביגדור מוזס זי"ע
מקראלי

לזכר עולם יהיה צדיק

הרה"ק לוי יצחק זי"ע
בן הרה"ק מאיר זי"ע
מברדיטשוב
נלב"ע כ"ה בתשרי ה'תק"ע
ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת

הרה"ח יחיאל מאיר ז"ל
ב"ר משה אליעזר ז"ל
מרת ברינדיל ע"ה
בת הר"ר יהודה מנחם ז"ל
ת. נ. צ. ב. ה.

בן אדמו"ר הגה"ק משה זי"ע
מטשערעטעז

נלב"ע שב"ק א' חשון תשנ"ח
ומנ"כ בהר הזיתים ירושלים
זכותו יגן עלינו ועכ"א

לעילוי נשמת

הגה"צ משה וועבר זצוק"ל
בהרה"צ מרדכי זצ"ל
נלבע יב כסלו תשפ"א
ת. נ. צ. ב. ה.